

-DETTE ER ET EKSEMPEL PÅ INNHOLD OG FORM PÅ MANDAT -

MANDAT FOR «FORUM FOR KLIMA OG MILJØ»

1. FORMÅL OG HENSIKT

Samhandlingsstrukturen er etablert for å sikre en mer helhetlig samfunnsutvikling, og skal bidra til at regionen øker sin gjennomføringskraft regionalt og styrker Agders posisjon nasjonalt.

En sentral del av samfunnsutviklerrollen er å mobilisere og koordinere kunnskap og ressurser på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

Kompleksiteten i samfunnsutfordringene innebærer at det må jobbes systematisk for å løse de utfordringene som er for store for den enkelte aktør alene, og løsningene ligger i et forsterket samarbeid. Med samhandlingsstrukturen skal vi sikre koordinerte satsinger.

Det er behov for å samordne initiativ fra ulike miljøer, koordinere ressurser politisk og administrativt opp mot nasjonalt nivå, samt å løfte perspektivene fra enkeltkommune- til regionsnivå.

«Forum for klima og miljø» skal bidra til at aktørene på Agder, gjennom tverrfaglig, innovativt og forskningsbasert samarbeid, bidrar til å utvikle nye løsninger på felles samfunnsutfordringer.

«Forum for klima og miljø» skal være et virkemiddel som bidrar til at Agder i 2030 har redusert sine direkte klimagassutslipp med minst 45% samtidig som naturmangfoldet i regionen er styrket.

Et par korte setninger her om nåværende parametere på klimagassutslipp i Agder (sentrale tall) og behovet frem mot 2030. Kanskje en setning om hva som utgjør tapet av karbonlagre i Agder (signaleffekten av å ha dette på skrift er viktig). Kanskje noen tall på tilstanden til naturmangfold i regionen. Argumentasjonskjeden kan være slik: Klimagassutslipp -> Målkonflikter ved arealutnyttelse -> karbonlagre og urørt natur -> naturmangfold.

Til eksempel, fra miljødirektoratet: "Arealbruk er den største påvirkningsfaktoren for naturmangfoldet i Norge. Nedbygging, oppstykking og gjengroing av naturområder er de viktigste grunnene til at mange naturtyper og arter står i fare for å forsvinne."

Det strategiske rådet skal identifisere satsingsområder og tiltak som kan ha effekt på de utvalgte måleparameterne.

Aktivitetene i «forum for klima og miljø» skal bidra til å operasjonalisere de strategiske satsingene.

Relevante interessenter skal informeres, inviteres og involveres i de utvalgte satsingene gjennom:

- å identifisere og utforske aktiviteter som skaper måloppnåelse
- planlegging av aktiviteter
- gjennomføring av aktiviteter
- å understøtte etablerte satsinger
- å koble igangsatte satsinger

Relevant kunnskapsgrunnlag skal være beslutningsgrunnlag for alle satsinger.

Bærekraftperspektivet skal ligge til grunn for alle satsinger, og forumet skal samarbeide med «forum for næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser» og «forum for levekår, likestilling, inkludering og mangfold» der det er naturlig.

Problemstillinger knyttet til næringsutvikling håndteres primært av forum for næringsutvikling, men det skal være stor grad av samarbeid mellom forumene der dette er naturlig.

2. RELEVANTE MÅL OG ANSVARSOMRÅDER

Forumet skal prioritere eksisterende og nye satsinger som fører til reduksjon av klimagasser i Agder eller reduksjon i tap av naturmangfold gjennom:

- Å jobbe strategisk med målkonflikter mellom hensiktsmessig nærings- og arealutvikling og bruk og CO2 reduksjon (infrastruktur, jordbruk, industri og transport)
- Å jobbe videre med operasjonaliseringen av strategien Electric Region Agder; et 100% elektrisk og fornybart Agder i 2030
- Å videreutvikle parametere og virkemiddelapparat for et Agder i klima- og miljømessig balanse i 2030.

Konkrete satsinger og tiltak kan kategoriseres i henhold til de ovennevnte kategoriene. De ulike tiltakene innen de ulike kategoriene vil kreve ulike samarbeidsformer.

For å identifisere felles og omforente satsinger må det etableres et kunnskapsgrunnlag som viser Agders kapabiliteter (bl.a. kompetanse, eksisterende satsinger, interessenettverk og andre innsatsfaktorer), og matche dette opp mot trender og mulighetsområder.

3. DELTAKELSE OG ORGANISERING

Strategisk råd

Strategisk råd skal informere og rapportere til Kommunedirektørutvalget (KDU) om sitt arbeid i «forum for klima og miljø».

Medlemmene i det strategiske rådet er utpekt for to (2) år. Hvert medlem kan sitte inntil seks (6) år. Etter de to første virkeårene til det strategiske rådet vil KDU utnevne nye medlemmer. Kontinuitet og fornyelse skal sikres ved neste utnevning.

Følgende er medlemmer av strategisk råd for klima og miljø i perioden 2021 – 2023:

- Geir Skjæveland, Arendal kommune
- Hans Kjetil Lysgård, UiA
- Jill Akselsen, JB Ugland
- Karen Landmark, Greenstat
- Thomas Christian Kiland-Langeland, Statsforvalteren
- Svein Are Folgerø, Agder Energi
- Tine Sundtoft, Agder fylkeskommune

Forum

Ved planlegging og gjennomføring av konkrete aktiviteter i forumet må valg av organisering ta hensyn til de faglige kompetansebehovene i hvert enkelt tilfelle. Organiseringen må også ta hensyn til representativitet knyttet til f.eks. geografi og organisasjonstilhørighet, der dette er relevant.

Det legges opp til stor grad av fleksibilitet knyttet til organisering og gjennomføring av forumsarbeidet.

Det er ønskelig at man minst en gang i året inviterer til et stort, åpent arrangement.

Det første møtet i «forum for klima og miljø» skal gi innspill til organisering av forumet og dets aktiviteter.

4. ARBEIDSFORM

Metodikk

Metodikk for arbeidet i forumssamlingene må velges ut fra satsingsområdenes karakter og modenhet, men skal være preget av reell samhandling.

Aktivitetene skal resultere i konkrete utviklingsprosjekt/-aktiviteter, og/eller understøtte eksisterende aktiviteter.

Ressurser

Det må mobiliseres relevante bidragsytere fra offentlig sektor, privat sektor og akademia i alle initiativ.

Det må følge økonomiske ressurser med utvalgte satsinger, men det forventes også bidrag i form av egeninnsats. Gjennom samarbeid om større, felles satsinger antas det å være enklere å sikre tilstrekkelig finansiering til disse.

Det må ligge et solid beslutningsgrunnlag til grunn for utvalgte satsinger, slik at man prioriterer tiltak som har ønsket effekt.

Det vurderes å opprette en oversikt over relevant kompetanse.

Ledelse

Det skal gjennomgående utpekes ansvarspersoner/ansvarsgrupper for de utvalgte satsingene – og det må skapes forutsigbarhet i form av økonomi, fagkunnskap o.l. Det er ønskelig at eierskapet til målrettede satsinger dels tas av regionnivået og gjerne plasseres i de interkommunale politiske råd eller lignende (jf. planen for den regionale samhandlingsstrukturen).

Det vil også være viktig å understøtte satsinger som ikke direkte er et resultat av arbeidet i samhandlingsstrukturen. Organisasjonene i samhandlingsstrukturen må ta eierskap til satsingene – ikke bare samhandlingsstrukturen i seg selv.

Samhandling med andre forum og fagledernetverk

Det må utvikles en tett samhandling og koordinering med de øvrige samfunnsfora og fagledernetverk i samhandlingsstrukturen.

Sekretariatene har et ansvar for felles informasjon og koordinering av aktivitetene.

Samhandlingen må være preget av åpenhet og deling av ressurser.

Nettverkene må også bistå hverandre med å mobilisere eksterne og interne interessenter.

Rapportering og dokumentasjon

«Forum for klima og miljø» rapporterer til Kommunedirektørutvalget via det strategiske rådet.

Det skal informeres om eksisterende aktiviteter i samhandlingsstrukturen samt aktiviteter som planlegges, og det må rapporteres og dokumenteres fra de ulike aktivitetene som gjennomføres og har blitt gjennomført.

Referat fra møter og aktiviteter skal gjøres tilgjengelig via Agder fylkeskommunes web-side.

5. PRIORITERTE PROBLEMSTILLINGER

Forumet skal prioritere satsinger som har direkte effekt på reduksjon i klimagassutslipp eller reduksjon i trykk på naturmangfold, hvor det er reelle muligheter for å påvirke (ha kontroll på) resultatene av satsingene.

Forumet skal prioritere å arbeide med følgende problemstillinger – som er sammenfallende med flere punkter i Regionplan Agder 2030s handlingsprogram:

- Samarbeide om å løse komplekse målkonflikter knyttet til satsinger som er trukket frem i «Klimaveikart Agder (2018)», «Electric Region Agder 2030 (2018)», «Felles energi- og industripolitisk plattform for Norge (2021)», «Stortingsmelding 13 – Klimaplan for 2021-2030», «IPCCs sjette hovedrapport 2021» og EU's strategier knyttet til 'Green Deal (2019)'¹
 - Utbygging av nødvendig infrastruktur for et fullelektrisk samfunn
 - Etablering av verdikjede for havvind
 - Elektrifisering av jordbruket og videreutvikling av distriktsnæringer
 - Oppgradering og fornyelse av vannkraften for en videreutvikling av fornybarnæringen
 - Videreutvikling av verdikjede for trevareindustrien jf. Agder symbiose
 - ...
- Bidra til akselerering i elektrifiseringen av transportsektoren ved å satse på prosjekter knyttet til klimapositive teknologi- og transportknutepunkt
 - Langemyrprosjektet (Langemyr skal utvikles som nytt knutepunkt for transport med bærekraftige energiløsninger, som blant annet CO2-fangst, hydrogendistribusjon, elektrisk varmedistribusjon og nullutslipp tungtransport.
 - Stasjonsbyene i Agder
 - ...
- Bidra til å utforske nøkkeltall iht.- og etablere parametere for naturmangfold i regionen
 - ...

¹ Bl.a. Fit for 55, Biodiversity Strategy for 2030, og Agricultural Policy 2023-2027.

- Det legges også opp til diskusjon om andre prioriteringer i det første forumsmøtet i september/oktober 2021.